

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

D[omi]nica quarta quadragesime.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

Uñ aug. dicit in libro de agone xpiana. Nolite vosipsos cõtemnere viri. filius dei virũ suscepit nolite vosipsas p̄tere femine fili? dei nat? est ex femina. ¶ Ad scdam rñdes. negãdo cõsequentiã. Et rō est. qz sicut dicit augu. tertio libro cõtra faustum. q̄ hac obiectiõne vtebat. Nō plane inquit catholica fides q̄ xpm filiũ dei natũ fm carnẽ credit ex virgine. vilo modo eundẽ dei filiũ sic i vtero mulieris includi q̄ extra non sit. quasi celi et terre administrationẽ deseruerit. quasi a patre recesserit. Uñ lz nō conueniat xpo fm diuinitatẽ includi in ventre femine. potest tñ cõuenire rōne humane nature assũpte fm quẽ potuit mori. lz fm diuinitatẽ immortalis fuerit. ¶ Ad tertiaz rñdetur. negãdo maiorẽ ratio est. qz imundiciã illã patiũtur p̄cepti ex cõmixtiõne maris et femine. hoc aut non hz locũ in cõceptione filij dei de spũsancto et ex maria virgine. Et ideo dicit damascenus tertio libro. q̄ fili? dei construxit sibi ipsi ex castis et purissimis sanguinib? carnẽ animatam anima rationali.

vtrũ sueniẽter xps satiauit qñq; milia hoim de qñq; panibus qui reperti sunt apud quendam in societate. ¶ Secdo. vtrũ cõuenienter xps satiauit quinq; milia de panibus hordeaceis et nō de tritico. ¶ Tertio. vtrum chri stus fuerit verus propheta sicut dicitur in euangelio.

D primaz questionẽ sic p̄ceditur. Et videtur q̄ cõuenienti? xps satiasset quinq; milia hoim de alijs panibus ¶ Primo

sic. maius miraculum fuisset satiare tantã multitudinẽ de panibus nouiter creatis q̄ de panibus p̄existentibus. ergo videt q̄ sueniẽti? satiasset illos de illis. ¶ Secdo sic. panes illi satiare nō poterant tantã multitudinẽ nisi multiplicatis lz multiplicatio nō videt possibilis. ergo etc. ¶ Probat minor sic. materia non potest trãsmutari de parua quantitate in magnam nisi per rarefactionẽ. sicut ex vno pugillo aque generantur decem aeris. vel p̄ alterius materie additionẽ. lz nō est dicẽdũ q̄ p̄ rarefactionẽ multiplicati sunt panes. vt p̄ter. ergo oportebit dicere q̄ p̄ additionẽ exterioris materie q̄ oportebit multũ amplius esse q̄ quinq; panes. cum ergo vnumquodq; de

Quarta do minica est euãgelij. Abijt iesus tras mare galilee qd est syberiadis etc. Job. vi. Circa qd p̄nt hęc disputari. ¶ Primo.

Domínica quarta quadragesime.

nominandus sit a maiori pte. vi
 def qd nō debeat dici quinqz mi-
 lia hoim satiatos esse ex quinqz
 panibz sz ex alia materia addita
 Tercio sic. si aliqs dicat qd mlti-
 plicatio facta est panū sine ad-
 ditione cuiuscūqz exterioris ma-
 terie vel noue create. ptra hoc vi-
 def non bene intelligibile qd ali-
 qd sit in substātia maius sine ad-
 ditione alterius rei. vt pbat san-
 ctus thomas in pma pte. q. xcij.
 et in scdo scripto. dis. xvij. In
 oppositū est euāgelii pns. In
 deo dicendū. qd xps uenientius
 satiauit quinqz milia hoiz ex qn-
 qz panibz q̄ reperti sunt in socie-
 tate sua. qd ex nouiter creatis.
 Pz cōclusio. qz lz xps potuerit
 pascere turbas ex panibus noui-
 ter creatis. Voluit tñ ex panibz
 p̄existentibz multiplicatis illas
 reficere duplici ratione. Primo
 vt ostēderet sensibilia a diabolo
 nō esse. sicut manichei errantes
 dicūt. nā si hoc verū esset. de-
 vteret sensibilibz ad opus di-
 uine laudis. p̄cipue cū ipse uene-
 rit vt dissolueret opa diaboli. vt
 dicit. j. Job. iij. Scda rō. vt ostē-
 dat falsum esse qd ipsi manichei
 dicunt. s. doctrinaz veteris testa-
 menti nō esse a deo sed a diabo-
 lo. vt ergo ostēderet nō esse aliā
 doctrinā noui testamēti q̄ q̄ pre-
 figurabat et p̄tinebat in doctri-
 na veteris testamēti. p̄existen-
 tes panes multiplicauit. immēs
 qd ipse est q̄ legē et p̄fecit et adim-
 plenit. Mat. v. Non ueni legem

soluere sz adimplere. Sic p̄s rō
 fio ad p̄mū argumētū in opposi-
 tū. Ad scdam rōndē. qd hic est
 triplex mod⁹ dicendi. Unus est
 qd xps panes multiplicauit p̄ ad-
 ditionē materie nouiter create.
 Alius mod⁹ dicēdi est. qd per ad-
 ditionē alterius materie in for-
 mā panis inuisibiliter inducēdo
 Et iste mod⁹ dicēdi est sc̄ti rō.
 Vñ sic dicit i tertia pte. q. xcij.
 arti. iij. ad. iij. Multiplicatio
 panū non est facta p̄ modū crea-
 tionis. sz p̄ additionē extraneę
 materie in panes conuerse. Sic
 ang. dicit sup iobem. Vñ multi-
 plicauit de paucis grans segetes.
 inde in manibus suis multi-
 plicauit quinqz panes. Mani-
 stum est autē qd p̄ conuersionē ma-
 terie p̄existentis grana multi-
 plicantur in segetes. Eiusdē sen-
 tentie est in pma pte. q. xcij. Ca-
 iij. ad. j. Et i scdo sc̄pto. di. xvij.
 Et ad p̄bationem contra. rōndē
 negādo cōsequentiam. Et ratio
 est. qz materia q̄ addit in panes
 illos cōuertit. et ideo ex illis pa-
 nibz sz quinqz milia hoim sa-
 tiasse. Tercio mod⁹ dicēdi est qd
 multiplicauit in seipsis nihil in-
 uiter creando. nec aliqd addē-
 do ad libitum sue diuinitatis.
 Istū modū dicēdi tenēt alii
 antiqui sicut hugo de sancto
 ctore. et magister sententiarum
 et dñs albert⁹ magn⁹ quēdamo-
 dū dicunt corp⁹ ene formatū de
 coste ade. Dicūt em̄ sicut de⁹ po-
 test de nihilo aliquid facere. ita

facti xpi molit
 toz. Quadragesime

modicū corp⁹ in magnū puertere. s; illū modū improbat sc̄tus thomas. sicut intelligibile. sicut dictū est in tertio argumēto.

D secūda questione sic procedit. Et videtur q̄ cōueniētius satiasset christ⁹ turbas illas

et panibus triticeis q̄ hordeaceis. **P**rimo sic. in miraculo vini optimū vinū fecit ex aqua. ergo videt̄ q̄ pueniētiori modo debuit panē facere q̄ ex panib⁹ hordeaceis. s; de tritico. et ex illis turbas satiare. **S**ecūdo sic. illud miraculum eucharistiā singulariter significat ergo videt̄ q̄ debuit turbas satiare de panibus frumētī cū talis sit materia sacramēti eucharistiē et non de hordeo. **T**ertio. quid est q̄ fragmenta excreuerunt vsq; ad numerum duodecim cophinorum. videt̄ esse ad quandam ostentationē. **I**n oppositū est euangelium p̄ns. **R**ūdeo dicendum. q̄ conuenientissimū factū est q̄c quid a christo factū est. cū sit sapientia oia suauiter disponens. **A**d rationes in oppositū. **A**d p̄mā r̄ndet̄ negādo cōsequētiaz. Et rō est iuxta albertū q̄ aliud est hic et aliud ibi. Illud em̄ miraculū de cōuersione aque in vinū deseruiuit iocūditati nubentī. et ideo pueniebat aquā mu-

tari in liquorē iocūditatē faciētē. Istud aut̄ deseruiuit necessitati cōis turbe. Et iō a forma necessitati seruiētī illū panē nō mutauit marie vt dicit Lhyss. ne guile deseruire videret̄. **P**reterea xp̄s noluit creare panes de nouo. s; p̄sistentes multiplicauit miraculū vt esset magis notū. q; talis multiplicatio eorūde panum magis est pceptibilis q̄ creatio. **A**d sc̄dam r̄ndet̄. negando p̄se q̄ntiā. et rō est s̄m albertū. q; hoc miraculū est signū remotum eucharistiē. et ideo ex p̄ssam similitudinē in materia nō habuit. **A**d tertiā r̄ndet̄. q̄ xp̄s non fecit impleri illos cophinos ad aliquid ostentationē. s; vt oñderet factū miraculū nō esse fatālicū p hoc q̄ collecte reliq̄e cōseruate sūt. et alijs in cibū fuerūt. **Q**uod aut̄ duodecim cophini fragmentorū impleti sūt. nō a casu. s; ex diuina dispositione impleti sunt s̄m numerū duodecim ap̄loꝝ. signat vt dicit albertus magn⁹ q̄ de reliquijs xp̄i q̄ p̄ q̄ncq; panes significant excreueret doctrina ap̄lica in saturitatem mundi.

D tertiā questione sic procedit. Et videtur q̄ christus non fuerat ver⁹ p̄pheta. **P**rimo

sic. propheta videtur importare quandam obscuram et impfe-

Domínica quarta quadragesime.

etiam noticiam s̄m illud Numeri
xij. Si quis fuerit inter vos pro
pheta dñi p̄ somniuz aut p̄ visio
dem loquar ad eum. sed x̄ps ha
buit plenam et perfectā noticiā.
ergo non fuit discēdus p̄pheta.
¶ Sc̄do. sicut fides est eorum q̄
non habentur. Ista p̄pheta est
eorū que non sūt p̄ntia sed distāt.
Nam p̄pheta d̄r quasi p̄cul fans
sed in christo non ponitur fides
nec spes. ergo nec p̄pheta. Ter
tio sic. Propheta est inferioris
ordinis q̄ angelus. s̄z x̄ps nō est
minoratus ab angelis s̄m notī
ciam anime. sed soluz s̄m corpo
ris passionez. vt d̄r ad Heb. ij. er
go videtur q̄ x̄ps nō fuit p̄pha.
¶ In oppositum est euangeliz
p̄ns. ¶ Respondeo s̄mo. q̄ ch̄ri
stus inq̄tum fuit viator aliquo
modo potuit dici p̄pheta. sicut
d̄r Deut. xvij. Prophetaz susci
rabit tibi de? de fratib? tuis Et
ipse de se dicit Matth. xij. Et
Jobis. iij. Non est propheta sine
honore nisi in patria sua. Pro q̄
sciendū iuxta sanctum Thomā
super Jobem. q̄ propheta d̄r vi
dens. s̄. Reg. ij. Qui nūc dicitur
p̄pheta olim vocabatur videns.
visio ad vim cognoscitiuā perti
net. In x̄po autē triplex fuit cog
nitio. s̄. sensitua. et s̄m hanc ha
buit aliquam similitudinē cū
p̄phetis. inq̄tum i imaginatiōe
x̄pi formari potuerūt aliq̄e spe
cies sensibiles quib? futura vel
occulta presentarent. precipue
propter passibilitatem q̄ sibi cō

ueniebat s̄m statū viatoris. s̄z
fuit in x̄po cognito intellectu
et q̄tum ad hāc non habuit simi
litudinē cū p̄phetis. sed est etiā
sup angelos. q̄z erat cōprehēso
excellētius q̄ aliqua creatura.
Item fuit in eo cognitio diuina
et q̄tum ad hanc fuit p̄pheta
et angelozū inspirator. cum eis
cognitio cause p̄ participatio
nem diuini verbi. Albert? v̄s
sup Jobes dicit. q̄ x̄ps p̄pheta
d̄r p̄pheta nisi quo ad hoc q̄ in
mobile est om̄e qd̄ x̄ps emittit.
Marci. xij. Verba mea nō trā
sibunt. ¶ Ad rationes in oppo
situm. ¶ Ad primā respōdetur
gando assumptū. et ad p̄batio
dicendū s̄m sanctum Thomā
tertia pre(q. 1. ar. 8.) q̄ per illa
verba nō ostenditur esse de ratione
p̄pheticē enigmatica cognitio
s̄z q̄ est per somniū. q̄z aliq̄ in
sione p̄ceperūt diuina. vt De
ses q̄ palā et non p̄ enigmata
vidit. et tñ dicit est p̄pha. vt
Deut. vlf. Non surrexit vltra
pheta in isrl̄ sicut Moyses. p̄
test sc̄do respōderi iuxta super
posita. q̄ et si x̄ps habuit plenā
et p̄fectam noticiam q̄tum ad
intellectuaz. habuit tñ in parte
imaginatiua quasdam similitudi
nes in quibus etiā poterat spe
culari diuina. non em̄ soluz
cōprehensor sed etiam viator.
¶ Ad secundam respōdetur
do consequentiam. Et ratio
q̄z non est simile. quia fides
eorum que non videntur ab ip̄o

toz. Quada aut die

matru xpi molit

credente. et spes est eorum que non habentur ab ipso sperante. Sed prophetia est eorum que sunt procul a communi omnium sensu. cum quibus propheta pueratur et conuincat in statu vite. et ideo fides et spes repugnant perfectioni beatitudinis christi. non autem prophetia. Ad tertiam respondeatur. negando consequentiam. Et ratio est. quod angelus cum sit comprehensor est supra prophetam que est purus viator. non autem supra christum qui simul fuit viator et comprehensor.

In dominica in passione est euangelium. In illo tempore dicebat iesus turbis iudeorum. Jobis. viij. circa quod presertim disputari sequentes

questiones. Prima est. vtrum christus potuit redargui de aliquo peccato. Secunda est. vtrum christus debuit sine offensione iudeis predicare. Tertia est. vtrum sit verum quod abraham vidit diem christi.

D prima sic procedit. Et videlicet quod christus potuit redargui de aliquo peccato. Primo sic. in christo

fuit peccatum. ergo potuit redargui de peccato. consequentia est bona assumptum probat. Dicit enim in psalmo. xxi. ex persona christi. Deus meus ut quid dereliquisti me longe a salute mea. Verba delictorum meorum. ergo videtur quod in christo fuerunt delicta. Secundo sic. Dicit apostolus ad romanos. v. quod in adam omnes peccauerunt. scilicet quod in eo omnes originaliter fuerunt. sed christus fuit etiam originaliter in eo. ergo in ipso peccauit. Tertio sic. Dicitur. iij. corinthios. v. quod deus eius qui non nouerat peccatum. scilicet christus pro nobis fecerat peccatum. sed illud verum est quod a deo factum est ergo in christo fuit aliquod peccatum. In oppositum est euangelium presens. ubi christus ait. Quis ex vobis arguet me de peccato. ubi dicit glosa. cum nullus possit arguere. Rursus dicendum sub ista conclusione. In christo nullum fuit peccatum. nec originale nec actuale. Ista conclusio patet. scilicet. Petri. iij. dicit de eo. qui peccatum non fecit. nec inuentus est dolus in ore eius. et per consequens de nullo peccato redargui potest. Veritas huius conclusionis sic ostenditur ex tribus propter que christus suscepit defectus nostros. Primo ut pro nobis satisficeret. et ex hoc patet quod defectum peccati non assumpsit nec debuit. quod peccatum nihil operatur ad satisfactionem. quantum in virtute satisfactionis impedit. quod dicitur. ecclesiasticus. xxxiij. Dona iustorum non probat altissimus. Secundo assumpsit defectus nostros. ut ve-

gui de peccato. consequentia est bona assumptum probat. Dicit enim in psalmo. xxi. ex persona christi. Deus meus ut quid dereliquisti me longe a salute mea. Verba delictorum meorum. ergo videtur quod in christo fuerunt delicta. Secundo sic. Dicit apostolus ad romanos. v. quod in adam omnes peccauerunt. scilicet quod in eo omnes originaliter fuerunt. sed christus fuit etiam originaliter in eo. ergo in ipso peccauit. Tertio sic. Dicitur. iij. corinthios. v. quod deus eius qui non nouerat peccatum. scilicet christus pro nobis fecerat peccatum. sed illud verum est quod a deo factum est ergo in christo fuit aliquod peccatum. In oppositum est euangelium presens. ubi christus ait. Quis ex vobis arguet me de peccato. ubi dicit glosa. cum nullus possit arguere. Rursus dicendum sub ista conclusione. In christo nullum fuit peccatum. nec originale nec actuale. Ista conclusio patet. scilicet. Petri. iij. dicit de eo. qui peccatum non fecit. nec inuentus est dolus in ore eius. et per consequens de nullo peccato redargui potest. Veritas huius conclusionis sic ostenditur ex tribus propter que christus suscepit defectus nostros. Primo ut pro nobis satisficeret. et ex hoc patet quod defectum peccati non assumpsit nec debuit. quod peccatum nihil operatur ad satisfactionem. quantum in virtute satisfactionis impedit. quod dicitur. ecclesiasticus. xxxiij. Dona iustorum non probat altissimus. Secundo assumpsit defectus nostros. ut ve-